

Їх імена пам'ятатимуть завжди

[М. Черемський]

#20-21 от 30.10.2007

Твоя історія. ХПІ

Цього року ми відзначаємо 130 років з дня народження двох визначних діячів науки, культури та мистецтва Левка Макаровича Мацієвича та Гната Мартиновича Хоткевича. Вони були випускниками нашого університету. Левко Мацієвич – піонер повітроплавання, визначний інженер-конструктор літаків та підводних човнів. Гнат Хоткевич – письменник, фольклорист, драматург, музикант. Долі цих двох людей об'єднувала спільна мрія про щасливу долю нашого народу. Ще навчаючись в Харківському технологічному інституті, Мацієвич та Хоткевич стають активними учасниками революційних подій, що охопили тоді всю Російську імперію. Вони грають в театрі українські вистави, беруть участь в студентських політичних акціях проти утисків політичних свобод українців, за що були виключені з навчального закладу. Але це не зломлює дух двох бунтарів.

Після виключення з інституту Левко Мацієвич був висланий у Севастополь під негласний нагляд поліції. Тут він захоплюється військовим кораблебудуванням. Згодом Мацієвич добивається дозволу завершити навчання в Харківському технологічному інституті. В 1906 році молодий військовий корабельний інженер закінчує морську академію в Петербурзі. Навчаючись там, він запропонував ряд нових конструкцій підводних човнів. Згодом він створює проект гідролітака та висуває ідею побудови першого в світі авіаносця. У 1910 році Мацієвич їде до Франції, де проходить льотну підготовку і отримує диплом пілота. У вересні 1910 року на Всеросійському святі повітроплавання він своєю майстерністю завойовує любов і пошану глядачів. Але невдовзі, 24 вересня того ж року стається непоправне – під

час чергового випробування на висоті 500 метрів аероплан славетного літуна розпадається у повітрі. Понад 100 тисяч людей прийшло проститися з першим вітчизняним льотчиком, котрий трагічно загинув. Така трагічна, але героїчна доля вихованця Харківського технологічного інституту Левка Мацієвича.

Яка ж доля спіткала іншого норовистого студента після його відрахування з інституту? Гнат Хоткевич їде до Києва і вступає за запрошенням видатного українського композитора Миколи Лисенка до хору. Невдовзі віртуозна техніка гри на бандурі, а також непересічні вокальні дані роблять Гната Хоткевича улюбленцем публіки. Ці обставини спонукають дирекцію Харківського технологічного інституту переглянути своє рішення, і молодий артист знову стає студентом. Закінчивши навчальний заклад, Хоткевич працює на залізниці. Одночасно створює перший робітничий театр у Харкові. Пізніше їде до Галичини, де започатковує Гуцульський театр, для якого пише такі драми, як «Верховинці», «Гуцульський рік», «Непросте», «Довбуш». Повернувшись на Східну Україну, Гнат Хоткевич засновує в Полтаві капелу бандуристів. Він укладає підручник гри на бандурі і веде її клас в Харківському музично-драматичному інституті. У цей час з'являються оригінальні музичні твори Хоткевича як для бандури, так і для інших інструментів, а також голосу. Але передчасна смерть митця не дозволила втілити все ним задумане. Це сталося 8 жовтня 1938 року.

Сьогодні, як і колись, імена двох наших випускників викликають не менше захоплення, як і в минулі часи. Відроджується наукова та творча спадщина визначних діячів науки, культури та мистецтва Левка Макаровича Мацієвича та Гната Мартиновича Хоткевича. Свідченням цього є проведений нещодавно в місті Харкові IV Міжнародний конкурс виконавців на українських народних інструментах імені Гната Хоткевича.

М. Черемський, аспірант кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами